

142/2014 SAYILI TAVSİYE KARARI¹

KEİ Bölgesinde Cinsiyet Eşitliği: Kazanımlar ve Güçlükler

1. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi (KEİPA), devlet ve hükümet Başkanlarının cinsiyet eşitliğinin önemini ve kadınların sürdürülebilir ve kapsayıcı kalkınma yolundaki ekonomik ve siyasi süreçlere katılımlarının hayati rolünü vurguladıkları, KEİ'nin Yirminci Yılı İstanbul Zirvesi Deklarasyonu'nu anımsamaktadır.
2. KEİPA, kadınların güçlendirilmesinin ve cinsiyet eşitliğinin sağlanmasının bir insan hakları meselesi, toplumsal adaletin önemli bir bileşeni ve sürdürülebilir kalkınma için bir ön koşul olduğuna inandığını tekrar teyit etmiştir. Bu doğrultuda Asamble, aşağıdaki Tavsiye Kararlarını hatırlatmaktadır:
 - *İnsan Kaçakçılığı ile Mücadelede Yasal Çerçeve* konulu 35/1999 sayılı Tavsiye Kararı;
 - *Kadınların Siyasi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Hayata Katılımları* konulu 61/2002 sayılı Tavsiye Kararı;
 - *İşsiz İnsanların Toplumla Yeniden Bütünleşmesi* konulu 67/2002 sayılı Tavsiye Kararı;
 - *KEİ Bölgesinin Gelişiminde Kültürün Rolü* konulu 70/2003 sayılı Tavsiye Kararı;
 - *KEİ Üye Ülkelerinde Yoksulluğa Karşı Mücadele* konulu 74/2003 sayılı Tavsiye Kararı;
 - *KEİ Üyesi Devletlerde Sosyal Uyum: Siyasal İstikrara Katkısı* konulu 103/2008 sayılı Tavsiye Kararı;ve
 - *KEİ Üye Devletlerinde Kadınların Şiddete Karşı Korunması* konulu 116/2010 sayılı Tavsiye Kararı.
3. KEİPA, eşitlik ilkesinin, başta KEİ üye devletlerinin anayasalarında yüceltildiğini ve tüm üye devletlerdeki mevzuatın genellikle erkeklere ve kadınlara eşit haklar ile

¹ *Raportör: Sn. Ioan VULPESCU, Komisyon Başkanı – Romanya.*
9 Aralık 2014 tarihli Asamble müzakeresi (bkz. Doc.: GA43/CC43/REP/14, Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonu'nun Erivan'da 16 Eylül 2014 tarihinde müzakere edilen *KEİ Bölgesinde Cinsiyet Eşitliği: Kazanımlar ve Güçlükler* konulu Raporu; Raportör: Sn. Liudmila Bokova, Komisyon Üyesi – Rusya).
9 Aralık 2014 tarihinde Atina'da düzenlenen 44. Genel Kurul'da onaylanan Metin.

toplumun hiçbir katmanında ayrımcılık yapmama ilkelerini teminat altına aldığını belirtmiştir. Ayrıca, birçok üye devletin medeni hukuk, ceza ve iş hukukları ile diğer çeşitli hukuki araçlarında reformlar hayata geçirilmeye devam etmekte ve cinsiyet eşitliğini teşvik edecek çok sayıda strateji planlanmaktadır.

4. KEİPA, ayrımcılık yapmamayı teşvik etme konusundaki ilerlemeye rağmen kabul edilen mevzuat araçlarının, toplumda cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesine hukuki bir zemin sağlamış ve ülkelerin cinsiyet politikalarının temel yönlerini belirlemiş olsalar dahi cinsiyet eşitliğine dair mevcut mekanizma ve araçların hala yetersiz kalmalarından duydukları endişelerini ifade etmiştir. Her ne kadar kadınlar, erkeklerle *hukuki* bakımdan eşit statü elde etmiş olsalar da topluma derin bir biçimde nüfuz etmiş ve aynı zamanda yetkili makamlarda yer etmiş olan cinsiyet önyargıları dolayısıyla *fiili* bakımdan ayrımcılığa maruz kalmayı sürdürmektedir.
5. KEİPA, cinsiyet eşitsizliklerinin temel insan haklarını ihlal ettiğini vurgulamaktadır. Bu eşitsizlikler, ayrıca ekonomide de büyük bir kayba neden olup istidatın eksik kullanımına yol açmaktadır. Sürdürülebilir ve kapsayıcı gelişim adına KEİ hedeflerine ulaşabilmek için kadınların potansiyel yetenek havuzunu, daha kapsamlı ve daha verimli biçimde kullanmaya ihtiyaç vardır.
6. Bu bağlamda, KEİPA, üye devletleri ilgili yasaların uygulanmasındaki eksiklik ve zayıflıklara eğilme gayretlerini yoğunlaştırmaya ve bu hukuki araçları somut eyleme dökmeye davet etmektedir. Amacına ulaşan, etkili bir hukuki çerçeve; izleme, yaptırım, düzenli değerlendirme ve güncellenmenin yanı sıra cinsiyet eşitliğini teşvik eden işletmeler, toplumsal ortaklar, örgütler ve sivil toplum temsilcileriyle sürekli bir diyalog gerektirmektedir.
7. KEİPA, geleneksel inanç sistemleri ve tutumları dahil olmak üzere cinsiyet eşitsizliğinin nedenlerine doğrudan eğilinmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Cinsiyet eşitliğinin önündeki engelleri kaldırmak için KEİ bölgesindeki ailelerde ve halklarda yer etmiş örfi davranış ve tutumlara meydan okumak gerekmektedir. Erkeklerde ve kadınlarda cinsiyet rollerine ilişkin geleneksel tutumlar ve derin bir biçimde nüfuz etmiş kültürel normlar, cinsiyet eşitliğine erişimin önündeki en büyük manilerdir.

8. Bu nedenle, KEİPA, KEİ'ye üye devletlerin parlamento ve hükümetlerinin:

- i) Birleşmiş Milletler (BM) Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin ve Pekin'de tertiplenen Dördüncü Dünya Kadın Konferansı'nın (Pekin Konferansı) uygulanmasının *sağlamalarını*;
- ii) kadın haklarının korunması hususundaki ulusal mevzuatın uluslararası standartlarla uyumlaştırılması bakımından üye devletlerin aldıkları yükümlülüklerin yerine getirilmesini *teminat altına almalarını*;
- iii) kadınların demokratik süreçlere eşit katılımını beraberinde getirecek ve bunların hayata geçirilmeleri adına en iyi uygulamaların formüllerini oluşturacak etkili tedbirler *geliştirmelerini*;
- iv) cinsiyet meseleleri üzerine yerel kapasiteler ve uzmanlıklar *oluşturmalarını* ve topluluk liderlerini ve siyasetçileri bağlayan ağlar inşa etmelerini;
- v) cinsiyet eşitliği politikalarının formülünü oluşturma ve uygulamaya koyma adına ulusal düzeneği ve kurumsal mekanizmaları bir araya getiren birleşik bir sistem *yaratmalarını*;

- vi) yerel ve ulusal seviyelerde kamu denetçiliği kurumlarının uygun olan şekilde meydana getirilmesi gibi cinsiyet eşitliğini faal bir şekilde teşvik edecek demokratik kurumların kurulmasını;
- vii) kadınların yoksulluğunu kökünden kazımayı hedefleyen projelerin uygulanmaya konulmalarını *desteklemelerini*;
- viii) kadınların ekonomik geçim fırsatlarına ve resmi istihdama eşit olmayan erişimlerine eğilecek ve bunlara meydan okuyacak politikaları (eşit çalışmaya eşit ücreti teşvik etme, işyerinde ayrımcılığın yok edilmesinin sağlama ve işgücü piyasasındaki cinsiyet temelli ayrışmayla mücadele etme gibi) *kanunlaştırmalarını*;
- ix) iş ve aile yükümlülükleri arasında sağlıklı bir denge kuran koşullar yaratarak çocuklu olanlar da dahil olmak üzere kadınların istihdamlarını *kolaylaştırmalarını*;
- x) çocuk belirli bir yaşa gelene kadar her iki ebeveyne de çalışma saatlerini ihtiyaca göre düzenleme (kısmi çalışma) imkanı verecek mevzuat düzenlemelerinin *yapılması*;
- xi) ekonomideki kadın çalışan ağırlıklı sektörlerin cinsiyet özelliklerini gerektiği gibi dikkate alarak iş yaratılmasını ve maaş zamlarını *teşvik etmelerini*;
- xii) eğitim, yeniden eğitim ve özel eğitim olanaklarını destekleyerek ve kadınların ve erkeklerin eşit eğitimlerini teşvik ederek kadınların girişimcilik ve işle ilgili diğer becerilerinin gelişimini *teşvik etmelerini*;
- xiii) kadınların iş faaliyetlerini *desteklemelerini* ve özellikle kırsal bölgelerde kadınların ekonomik girişimlerini hedefleyen kredi projeleri için teşvikler sunmalarını;
- xiv) kadın girişimciliğine yönelik teşvik ve destekle ilişkili olarak KEİ Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ'ler) Çalışma Grubu çerçevesinde işbirliğini *geliştirmelerini*;
- xv) mesleki gelişim dersleri *bünyesinde*, eğiticiler için cinsiyet bilgisi üzerine iletişim modülü *oluşturmalarını*;
- xvi) kızların ve oğlanların yanı sıra kadınların ve erkeklerin, gelenek dışı iş ve meslek eğitimleri de dahil olmak üzere eğitim ve öğretim alma hususunda eşit fırsatlara sahip olmalarını *sağlamalarını*;
- xvii) cinsiyet eşitliğinin ana akıma sokulmasını teşvik etmek üzere sivil toplum, medya ve hükümetler arasındaki diyalog ve işbirliğini *kolaylaştırmalarını*;
- xviii) cinsiyet eşitsizliklerine etkili biçimde eğilen politika formülleri oluşturmak amacıyla kadınların ve erkeklerin kamusal ve sivil yaşama katılımları üzerine istatistiksel verilerin toplanmasını, analiz edilmesini ve yayılmasını *sağlamalarını*;
- xix) kadınların işgücü piyasasında daha fazla örgütlenmelerinin *desteklenmesini*;
- xx) Kayıtdışı istihdam ile mücadele ederek kadınların çalışma statüleri ve koşullarının iyileştirilmesi ve sosyal güvence kapsamına alınmalarının *sağlanmasını tavsiye etmektedir.*

9. KEİPA, Dışişleri Bakanları Konseyi'ni bu Tavsiye Kararını değerlendirmeye davet etmektedir.